

Hukuk Bülteni

Uyuşmazlık Çözümü | Mayıs 2021

TARAFLARINDAN BİRİ YABANCI ŞİRKET OLAN SÖZLEŞMELER BAKIMINDAN 805 SAYILI KANUN'UN UYGULANMASI

Yabancı dilde imzalanan sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklarda, özellikle sözleşmenin taraflarından birinin yabancı bir şirket olduğu hallerde, mahkemelerin uyuşmazlık konusu sözleşmenin geçerliliğine ilişkin 805 sayılı İktisadi Müesseselerde Mecburi Türkçe Kullanılması Hakkında Kanun ("**805 Sayılı Kanun**") kapsamında yapacakları değerlendirme büyük önem arz etmektedir. Aşağıda detayları ile ele alınacağı üzere, Yargıtay'ın bir tarafı Türk bir tarafı yabancı şirket olan bir sözleşmenin yabancı dilde imzalanması halinde, sözleşmenin ve sözleşmedeki tahkim ve yetkili mahkeme anlaşmasının geçerliliğine ilişkin yerleşmiş bir içtihadı mevcut değildir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 43. Hukuk Dairesi, yakın zamanda konuya ilişkin olarak yol gösterici nitelikte önemli bir karar verdi. Daire, 4 Mart 2021 tarihli ve 2017/670 E., 2018/1069 K. sayılı kararı ile ("**BAM Kararı**"), taraflardan birinin yabancı şirket olduğu bir sözleşmeden doğan uyuşmazlıkta, 805 Sayılı Kanun'un 1. maddesinin uygulama alanı bulmayacağına hükmederek, taraflar arasında İngilizce dilinde imzalanmış sözleşmeyi geçerli kabul etti ve aksi yöndeki ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verdi. BAM Kararı, kesin niteliktedir ve bu yönüyle yabancı şirketlerin imzaladıkları sözleşmelerde Türkçe kullanma zorunluluğuna ilişkin tartışmalar bakımından önem arz etmektedir.

1. İlgili Mevzuat

805 Sayılı Kanun'un düzenlemeleri özetle şu şekildedir:

- i. Türkiye'de yerleşik şirketler, Türkiye'de gerçekleştirdikleri işlem, sözleşme, iletişim, hesap ve defterlerini Türkçe düzenlemek zorundadırlar.
- ii. Yabancı şirketler, Türkiye'de yerleşik gerçek veya tüzel kişilerle Türkiye'de yapmış oldukları işlem, iletişim, temas ve devlete sunulması gereken evrak ve defterlerini Türkçe dilinde düzenlemekle yükümlüdürler.

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

- iii. Türkiye’de yerleşik kişiler ile yabancı kişiler arasındaki Türkiye’de yapılmış işlem, iletişim, temas ve devlete sunulması gereken evrak ve defterlerde Türkçe ile birlikte bir yabancı dilin kullanılması halinde imzalar Türkçe metne atılmalıdır; yabancı dildeki metnin altına atılan imza Türkçe metnin altına atılmış gibi sonuç doğurur.
- iv. Türkçe kullanım zorunluluğuna uyulmaması halinde, düzenlenen evrak Türkçe kullanma yükümlülüğü bulunan şirket lehine dikkate alınmaz. Ayrıca adli para cezasına hükmedilir.

805 Sayılı Kanun’da, her iki tarafın Türk şirket olduğu hallerde, Türkçe kullanma zorunluluğu getirilen işlemler arasında “mukavele” sayılmışken (bkz. yukarıda (i)’de “sözleşme” olarak ifade ettiğimiz), bir tarafın Türk diğer tarafın yabancı şirket olduğu haller bakımından ilgili hükümde bu ifadeye yer verilmemiştir (bkz. (ii)). Bu durum, doktrinde ve uygulamada fikir ayrılıklarına sebebiyet vermiştir. Kimi yazarlar kanun koyucunun bu tercihi bilinçli yaptığını savunurken, kimi yazarlar “mukavele” kelimesinin özellikle yazılmamasının Türkçe kullanma zorunluluğunu bertaraf etmediğini ileri sürmüşlerdir.

2. Yargıtay Kararları

Bir tarafın Türk, diğer tarafın yabancı şirket olduğu hallerde taraflar arasındaki sözleşmenin yabancı dilde imzalanmasının sözleşmenin geçerliliğine etkisi konusunda Yargıtay’ın yerleşik bir içtihadı mevcut değildir. Örneğin, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 4 Mart 2013 tarihinde vermiş olduğu, 2012/4088 E., 2013/3972 K. sayılı kararında “[...] Ancak; 805 sayılı İktisadi Müesseselerde Mecburi Türkçe Kullanılması Hakkındaki Kanun’un 2. maddesinde sözleşmelerin Türkçe düzenlenmesi öngörülmüştür. Davacı tarafından dava dilekçesine eklenen tahkim şartı içeren sözleşmenin ise İngilizce düzenlendiği anlaşılmaktadır. Bu itibarla mahkemece tahkim şartının geçerli olup olmadığı değerlendirilip tahkim itirazının buna göre karara bağlanması gerekirken bu husus nazara alınmadan yazılı şekilde hüküm tesis bozmayı gerektirmiştir.” diyerek, yabancı dilde imzalanan tahkim şartını geçersiz saymıştır.

Buna karşın, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 11 Mayıs 2015 tarihli ve 2015/970 E., 2015/6695 K. Sayılı kararında ve daha önceden vermiş olduğu 7 Ekim 1986 tarihli ve 1986/4231 E., 1986/5032 K. sayılı kararında ise yabancı dilde imzalanan sözleşmeleri geçerli saymıştır. Benzer şekilde Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 23 Aralık 2020 tarihinde vermiş olduğu 2020/883 E., 2020/5293 K. sayılı kararında da, “[...] tahkim şartını içeren sözleşmenin bir tarafının yabancı şirket olması nedeniyle 805 Sayılı Kanun’un 1. maddesini uygulama olanağının bulunmadığı gerekçesiyle asıl ve birleşen davada davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.” şeklinde verilen Bölge Adliye Mahkemesi kararını onamıştır ve yabancı şirketlerin Türkçe sözleşme imzalama mecburiyetleri olmadığına hükmetmiştir.

Dolayısıyla, yabancı şirketlerin Türkçe kullanım zorunluluğuna ilişkin yerleşik bir Yargıtay içtihadının olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu durum, uygulamada çok ciddi belirsizliğe, dolayısıyla da zorluğa sebep olmaktadır.

3. BAM Kararı

BAM Kararı’na konu olan olayda, ilk derece mahkemesi, bir tarafta yabancı bir şirket diğer tarafta Türkler arasında imzalanan pay sahipleri sözleşmesinin tadiline ilişkin İngilizce olarak imzalanan sözleşmenin 805 Sayılı Kanun’a aykırı düzenlendiği gerekçesiyle geçersiz olduğuna hükmetmişti.

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

Ancak ilk derece mahkemesinin bu tespiti yaparken dayandığı kararlar, Yargıtay'ın daha önceden iki Türk taraf arasında imzalanan sözleşmelere ilişkin vermiş olduğu kararlardır.

İlk derece mahkemesi kararına karşı, sözleşme taraflarından birinin yabancı şirket olması, bu sebeple de 805 Sayılı Kanun'un 1. maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceği ve Türkçe sözleşme imzalama zorunluluğunun bulunmadığı gerekçeleriyle itiraz edilmiştir. BAM Kararı'nda "[...] 805 sayılı yasanın 1. maddesi uyarınca, Türk şirketlerinin Türkiye'de yaptığı sözleşmelerde Türkçe dilinin kullanılması zorunlu olup, bu zorunluluğa uyulmaksızın düzenlenen sözleşmeler ise aynı Kanun'un 4. maddesine göre geçersizdir. Ancak aynı kanunun 2. maddesi uyarınca sözleşmenin taraflarından birinin yabancı olması halinde Türk şirketleriyle yapacakları sözleşmelerde Türkçe kullanılması zorunluluğu bulunmamaktadır." denilerek, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verilmiştir. BAM Kararı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 362/1(g) maddesi uyarınca kesin niteliktedir. Bu yönüyle, yabancı şirketlere 805 Sayılı Kanun'un uygulanmasına dair endişeler bakımından yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

4. Sonuç

805 Sayılı Kanun'da, iki tarafın da Türk şirket olduğu hallere ilişkin düzenlemede, "mukavele" sözcüğü açıkça sayılmışken, bir tarafın Türk diğer tarafın yabancı şirket olduğu hallere ilişkin düzenlemede bu sözcüğe yer verilmemesi, doktrinde ve uygulamada fikir ayrılıklarına yol açmaktadır. Bu yazımıza konu kesin nitelikteki BAM Kararı'nda da Yargıtay'ın son dönemde verdiği bir karara paralel olarak, yabancı şirketlerin Türkçe sözleşme imzalama mecburiyetinde olmadıklarına hükmedilmiştir. Yabancı şirketlerin Türkçe sözleşme imzalama mecburiyetinde olmadıkları yönündeki içtihadın bir an önce yerleşmesi, uygulamadaki kafa karışıklıklarının giderilmesi bakımından önem arz etmektedir.

İLETİŞİM

Av. Ilgın Burçay Duran

Av. Cansu Doğan

ibduran@kolcuoglu.av.tr

cdogan@kolcuoglu.av.tr